Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2022-01-12

RS 2020-0941

Regionstyrelsen

Motion 2020:65 av Jens Sjöström (S) m.fl. angående Kollektivtrafiken är en förutsättning för tillväxt, företagande och jobb i hela Stockholms län

Föredragande regionråd: Gustav Hemming & Kristoffer Tamsons

Ärendebeskrivning

Jens Sjöström (S) m.fl. har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås att trafiknämnden tillsammans med tillväxt- och regionplanenämnden får i uppdrag att genomföra en tillväxtanalys för företagande och jobb i relation till kollektivtrafiken i länet och vilken förbättringspotential som finns, detta inkluderar även nya linjer.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2020:65 av Jens Sjöström (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

Regionrådsberedningen instämmer i regiondirektörens tjänsteutlåtande. I övrigt anförs följande.

Tillgänglighet till kommunikationer är en viktig parameter när företag beslutar om plats för framtida etableringar. En tillgänglig och tillförlitlig kollektivtrafik ökar Stockholmregionens attraktionskraft som plats för expansion och nyetablering och kan erbjuda goda möjligheter till arbetspendling för företagens anställda. Den skapar förutsättningar att bo i en del av regionen och jobba i en annan.

Det pågår ett långsiktigt arbete i frågorna om tillväxt och arbetsmarknad i Stockholmsregionen. I det lyfts kollektivtrafiken fram som en viktig parameter, bland annat i RUFS, Tillväxt och näringslivsstrategin och Framtidsanalysen som Tillväxt- och regionplanenämnden tagit fram för att se effekterna av coronapandemin på sikt. I en expansiv region som Stockholm ökar även efterfrågan på smidiga möjligheter till resande, såväl

inom regionen som över länsgränsen. I arbetet med den långsiktiga planeringen av kollektivtrafiken, i bland annat kollektivtrafikplan 2050, analyseras resmönster, lokalisering av bostäder och arbetsplatser och tillgängligheten idag och behoven av kopplingar dessa emellan i framtiden.

Kollektivtrafiken som en bärande pelare i bygget av framtidens Stockholmsregion visas inte minst i den historiska utbyggnaden av kollektivtrafiken som pågår just nu. Där utbyggnaden av tunnelbanan ger 17 nya tunnelbanestationer och tre mil tunnelbanespår samt en fördubblad kapacitet över Saltsjö-Mälarsnittet genom förlängningen av blåa linjen till Nacka och den nya tunnelbanelinjen mellan Fridhemsplan och Älvsjö. Nya smidiga kopplingar kommer till när Roslagsbanan dras in till Stockholm City via Odenplan och Spårväg Syd knyter samman viktiga knytpunkter i Sydvästra Stockholm när spårvagnarna börjar rulla mellan Älvsjö och Flemingsberg.

Kollektivtrafiken har historiskt utgjort, utgör och kommer utgöra en viktig faktor för tillväxt, möjligheten till företagande och tillgänglighet till jobb i hela Stockholmsregionen.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Motion 2020:65 av Jens Sjöström (S)
3. Tillväxt-och regionplanenämndens yttrande den 27 maj 2021
4. Trafiknämndens yttrande den 18 maj 2021

Irene Svenonius

Gustav Hemming

Kristoffer Tamsons

Regionledningskontoret
Cecilia Lindahl

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-12-17

RS 2020-0941

Regionstyrelsen

Motion 2020:65 av Jens Sjöström (S) m.fl. angående Kollektivtrafiken är en förutsättning för tillväxt, företagande och jobb i hela Stockholms län

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2020:65 av Jens Sjöström (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Jens Sjöström (S) mfl har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås att trafiknämnden tillsammans med tillväxt- och regionplanenämnden får i uppdrag att genomföra en tillväxtanalys för företagande och jobb i relation till kollektivtrafiken i länet och vilken förbättringspotential som finns, detta inkluderar även nya linjer.

Samverkan mellan regionledningskontoret och trafikförvaltningen sker inom många olika områden då kollektivtrafiken är viktig för den rumsliga utvecklingen, för näringslivets och arbetsmarknadens behov och för hela regionens utveckling och hållbara tillväxt.

Regionledningskontoret gör bedömningen att näringslivs- och arbetsmarknadsperspektiven i kollektivtrafikarbetet i nuläget hanteras ändamålsenligt inom ramen för befintliga utredningar, uppdrag och processer.

Bakgrund

Jens Sjöström (S) m.fl. har inkommit med en motion 2020:65 till regionfullmäktige angående kollektivtrafiken som en förutsättning för företagande och jobb i hela Stockholms län.

I motionen föreslås att:

- Trafiknämnden tillsammans med tillväxt- och regionplanenämnden får i uppdrag att genomföra en tillväxtanalys för företagande och jobb i relation till kollektivtrafiken i länet och vilken förbättringspotential som finns, detta inkluderar även nya linjer.
- Trafiknämnden får i uppdrag att samverka med näringslivets organisationer och arbetstagarorganisationer med fokus på kollektivtrafikens roll för företagande och jobbskapande även delregionalt.

Motionen har tidigare remitterats till tillväxt- och regionplanenämnden samt trafiknämnden.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Kollektivtrafiken är viktig för näringslivets och arbetsmarknadens utveckling i regionen. En väl fungerande arbetsmarknad förutsätter att kollektivtrafiken kan erbjuda goda möjligheter för resor inom och mellan olika delar av regionen, såväl urbana som rurala.

Tillgängligheten till kollektivtrafik varierar i regionen och det finns utmaningar rörande tillgänglighet i de mer rurala delarna av länet samt vad gäller vissa tvärgående relationer. En viktig del i RUFS 2050 är att minska dessa tillgänglighetsbrister och ett genomförande av RUFS 2050 skulle innebära tillgänglighetsförbättringar i hela länet.

I rapport ”Läget i Stockholmsregionen 2020” konstateras att utvecklingen i länet till stora delar är positiv i förhållande till delmålen i RUFS 2050, men att en av de större utmaningarna är just de inomregionala skillnader som finns i invånarnas tillgänglighet till arbetsplatser med kollektivtrafik. Detta försämrar deras möjligheter och förutsättningar att försörja sig själva.

Regionledningskontoret tar inom det regionala tillväxtuppdraget och regional fysisk planering fram rapporter och underlag där kollektivtrafiken är en viktig parameter. Trafikförvaltningen analyserar inom ramen för olika strategiska uppdrag resmöjligheter och tillgänglighet med kollektivtrafik till arbetsplatser. Detta sker exempelvis inom kollektivtrafikplan, sektorsutredningar, olika åtgärdsvalsstudier samt trafikutredningar. I samband med pandemin har vissa frågor blivit mer aktuella inom detta område, bland annat hur ökat distansarbete och en ökad långtidsarbetslöshet kommer att förändra rörelsemönster, arbetsmarknaden, nyföretagande och näringslivsutveckling i regionen.

Samverkan mellan regionledningskontoret och Trafikförvaltningen sker inom många olika områden då kollektivtrafiken är viktig för den rumsliga utvecklingen, för näringslivets och arbetsmarknadens behov. I till exempel rapporten ”Strukturanalyser för Stockholms län och Östra Mellansverige 2050” har regionledningskontoret och Trafikförvaltningen tillsammans undersökt befolknings- och sysselsättningsutvecklingen i relation till bebyggelsestruktur och kollektivtrafik.

Regionledningskontoret såväl som Trafikförvaltningen samverkar brett med en mängd olika aktörer såsom näringslivets organisationer, arbetstagarorganisationer, kommuner, akademi och myndigheter i många olika frågor. Till exempel skickas förslaget på årliga förändringar i utbudet av kollektivtrafik ut på remiss till en stor mängd aktörer. Utifrån inkomna synpunkter görs en samlad bedömning av behovet av förändrad trafik. Till stöd för bedömningen finns trafikförvaltningens riktlinjer för hur många arbetsplatser som krävs för att erbjuda en viss typ av utbud av kollektivtrafik.

Regionledningskontoret gör bedömningen att näringslivs- och arbetsmarknadsperspektiven i kollektivtrafikarbetet i nuläget hanteras ändamålsenligt inom ramen för befintliga utredningar, uppdrag och processer.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Mikael Ranhagen
tf. Utvecklingsdirektör

Beslutsunderlag

1. Motion 2020:65 av Jens Sjöström (S)
2. Tillväxt-och regionplanenämndens yttrande den 27 maj 2021
3. Trafiknämndens yttrande den 18 maj 2021

Beslutsexpediering

1. Tillväxt-och regionplanenämnden
2. Trafiknämnden

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-12-17

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

MOTION
2020-12-08

Motion av Jens Sjöström (S) angående Kollektivtrafiken är en förutsättning för tillväxt, företagande och jobb i hela Stockholms län

Hela länet ska utvecklas och kunna bidra till tillväxten. En gemensam arbetsmarknad förutsätter att kollektivtrafiken även ser företagens behov av snabba och pålitliga förbindelser. För Socialdemokraterna är det lika viktigt att den som verkar i de glesbefolkade delarna av vårt län som den som verkar i den aldrig sovande staden ges förutsättningar att vara delaktig i framtidsbygget av Stockholmsregionen.

Trafikpolitiken har en bärande roll för hela regionens utveckling och tillväxt, målet om en jämlik region och ansvaret att leva upp till klimat och miljömålen.

Kollektivtrafiken spelar en stor roll i det arbetet då den ska sörja för en fungerande arbetsmarknadsregion.

Det finns skillnader mellan var i länet som människor bor och var i länet flest arbetsplatser är lokaliserade. Södertörn har tillexempel många tillväxtkommuner där befolkningsökningen är stark. Arbetslösheten är som störst i Södertälje och Botkyrka av kommunerna i Stockholms län.[1] Samtidigt ligger många stora arbetsplatskluster norr om Stockholm. Att då dels förbättra möjligheterna för människor att röra sig emellan dessa områden, men också inom kommunerna kommer ge bättre förutsättningar för att på sikt nå en stärkt arbetsmarknadsregion och ett expanderat näringsliv.

Vi vet också att förseningar i kollektivtrafiken kostar pengar. Det rör sig om förluster nationellt på 8,5 miljarder varje år enligt en rapport från WSP på uppdrag av Svensk kollektivtrafik[2] som också menar att 8,5 miljarder är lågt räknat. Av de 8,5 miljarderna står storstadsregionerna för 75%. Detta beror på flera olika aspekter men den största kostnaden på 5,5 miljarder per år beror på att resenärerna går miste om tid för arbete och studier samt att arbetsmarknadsregionens storlek påverkas. Arbetsmarknadsregionen minskar enkelt uttryckt när förtroendet för kollektivtrafiken minskar – då vågar människor inte ta arbeten längre ifrån sitt hem och näringslivet går miste om kompetens som borde varit tillgänglig.

Förutom de strukturmässiga anledningarna till att en förbättrad kollektivtrafik gynnar tillväxten leder också samhällsviktiga hållbara investeringar i förbättrad kollektivtrafik till stärkt näringsliv och jobbskapande inom planering, bygg, entreprenad och drift.

Inte minst i samband med synpunkter på kommande trafikförändringar kommer kritiska röster mot att arbetsplatsområden och företagskluster ibland förbises när kollektivtrafik planeras. Detta

[1] Läget i länet, arbetsmarknad och ekonomi: https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/tjanster/publikationer/2020/laget-i-lanet---arbetsmarknad-och-ekonomi-februari-2020.html

[2] ”Tid är pengar” https://www.wsp.com/sv-SE/insikter/tid-ar-pengar

gäller också kommunernas kritik på en långsiktig strategisk planering i samverkan mellan region och kommun. Punktlighetens och stabilitetens brister gör att företag tvekar inför att etablera sig ute i många länskommuner och restiden med kollektivtrafik kan i de flesta fall inte konkurrera med bilen. Något som tydliggjordes i och med senaste resvaneundersökningen där kollektivtrafiken kraftigt tappar andelar till biltrafiken.

Företag och näringsliv förutsätts ta sitt ansvar för en hållbar tillväxt. Då är det också högst rimligt att Region Stockholm tar ansvar för att dessa perspektiv lyfts in i den strategiska planeringen. Det behöver innefatta att arbetsmarknadens parter får delta i dialog om såväl företagens som arbetstagarnas behov i en väl fungerande arbetsmarknadsregion.

Socialdemokraterna står för en hållbar tillväxt. Alla ska med i omställningen till ett klimatsmart samhälle. Därför måste också Stockholmsregionens kollektivtrafik bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar tillväxt. Vår övertygelse är att stockholmsregionen kan klara omställningen för att uppnå klimat- och utsläppsmålen genom att skapa rätt förutsättningar för hållbar tillväxt i hela länet där trafikpolitiken har en stor roll.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att kollektivtrafiken i Region Stockholm behöver ha en mer aktiv roll i arbetsmarknadsregionen och regionutvecklingen.

Därför föreslår vi:

att Trafiknämnden tillsammans med Tillväxt och regionplanenämnden får i uppdrag att genomföra en tillväxtanalys för företagande och jobb i relation till kollektivtrafiken i länet och vilken förbättringspotential som finns, detta inkluderar även nya linjer.

att Trafiknämnden får i uppdrag att samverka med näringslivets organisationer och arbetstagarorganisationer med fokus på kollektivtrafikens roll för företagande och jobbskapande även delregionalt.

Jens Sjöström (S)

Robert Johansson (S)

Conny Fogelström (S)

Lars Bryntesson (S)